

1	2	3
Табличні редактори	Призначені для опрацювання, аналізу і відображення даних за допомогою електронних таблиць (Microsoft Excel)	Ведення розрахунків грошових обігів у фінансових операціях; статистична обробка даних; інженерні розрахунки; математичне моделювання процесів
Системи управління базами даних	Комплекс програмного забезпечення, що надає можливості створення, збереження, оновлення та пошуку інформації в базах даних з контролем доступу до даних (Microsoft Access)	У базах органів влади та управління; бази даних з промислової, будівельної та сільськогосподарської продукції; бази даних з економічної та кон'юнктурної інформації; бази даних транспортних систем; довідкові дані для населення та установ
Експертні системи	Системи підтримки прийняття рішень, яка містить знання з певної вузької предметної галузі, може пропонувати користувачу рішення проблем з цієї галузі й обґрунтовувати їх	В бізнесі виробництва, медицині; призначені для консультацій для недосвідчених користувачів; допомога при аналізі різних варіантів прийняття рішення; допомога з питань, що належать до суміжних областей діяльності
Мультимедіа	Сума технологій, що дозволяють комп'ютеру вводити, обробляти, зберігати, передавати та демонструвати такі типи даних, як текст, графіка, анімація, оцифровані нерухомі зображення, відео, звук, мова	Використовуються в якості методичних посібників; а також одного з найбільш досконалих носіїв і «сховищ» інформації

Отже, інформаційні технології – це сукупність певних засобів, методів та процесів оброблення економічної інформації, тобто операцій, що виконуються у заданій послідовності. Здійснення обробки інформації здійснюється за допомогою ЕОМ, що дозволяє швидко поновлювати інформацію за необхідності, а також перевіряти коректність розрахунків.

Список використаних джерел: 1. *Інформаційні технології та їх вплив на розвиток суспільства* / О. В. Андрушук, Ю. В. Кондратенко, О. В. Головченко, Т. О. Ворона, М. В. Петрушен // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. – 2014. – № 1. – С. 42–47. 2. *Плескач В. Л.* Інформаційні системи і технології на підприємствах : підручник / В.Л. Плескач, Т.Г. Затонацька. – К. : Знання, 2011. – 718 с. 3. *Основи інформаційних систем* : навч. посіб. / В. Ф. Ситник, Т. А. Писаревська, Н. В. Єрмоїна, О. С. Краєва ; за ред. В. Ф. Ситника. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2001. – 420 с.

УДК 65(447)

Л. Є. Ревуцька, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків, Україна

Н. М. Корольова, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри соціології і суспільних наук
Академія праці, соціальних відносин і туризму, м. Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ЙОГО ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Ключові слова: внутрішній контроль, аналіз, інформаційно-аналітичне забезпечення.

Внутрішній контроль як одна з функцій менеджменту є найбільш ефективним нині засобом боротьби зі зловживаннями в комерційних організаціях, оскільки він дозволяє виявити з використанням спеціального методологічного апарату негативні фактори, їх причини та наслідки, що перешкоджають розвитку ефективної господарської діяльності організації, кількісно і якісно оцінити масштаби недобросовісних дій персоналу всіх рівнів організації, виступати практичним інструментарієм запобігання внутрішньокорпоративних конфліктів між власниками бізнесу і найманим персоналом з метою сприяння підвищенню рівня збереження майна та ефективності ведення бізнесу в цілому.

Основна мета формування комплексної системи внутрішнього контролю полягає в забезпеченні для власників на основі причинно-наслідкового аналізу максимально повної і об'єктивної наочної ілюстрації кінцевих результатів всіх бізнес-процесів, що виникають у

процесі ведення господарської діяльності організації (або групи компаній) [1]. Власники бізнесу можуть приймати найбільш оптимальні стратегічні та оперативні рішення за умови наявності найбільшої прозорості інформації про об'єкт управління.

Формування комплексної системи внутрішнього контролю (далі – СВК) передбачає в обов'язковому порядку побудову адекватного контрольного середовища, створення спеціальної служби внутрішнього контролю, підпорядкованої безпосередньо власникам бізнесу, визначення регламентів внутрішнього контролю, проведення контрольних заходів на системній і регулярній основі, в тому числі проведення аналізу ефективності управління бізнесом [3; 4; 9].

Наявність комплексної системи внутрішнього контролю, навіть дуже ефективною, повністю не виключає абсолютну відсутність зловживань, але, у свою чергу, впливає на зниження фактів зловживань та виконує інформаційну роль для власників у частині наочного уявлення про внутрішні процеси бізнесу і про масштаби негативного впливу фактів зловживань.

Основні підходи до аналізу економічної ефективності функціонування комплексної системи внутрішнього контролю включають [6; 8]:

- аналіз самоефективності системи внутрішнього контролю (порівняльний аналіз витрат на утримання комплексної системи внутрішнього контролю та величини витрат на залучення аутсорсингу; зіставлення величини витрат на утримання комплексної системи внутрішнього контролю та вартісної оцінки збитку, який завдано або може бути завдано внаслідок виявлених СВК порушень і зловживань);

- аналіз економічної ефективності впливу процесів функціонування комплексної системи внутрішнього контролю на господарську діяльність комерційних організацій (порівняльний аналіз впливу функціонування комплексної системи внутрішнього контролю на зміну ключових абсолютних і відносних показників господарської діяльності комерційної організації). Застосування цього підходу дозволяє найповніше і достовірно оцінити ефективність функціонування СВК, оскільки в такому випадку не потрібно застосування спеціальних методів обчислень і розрахунків, що значно спрощує інформаційне сприйняття результатів аналізу СВК сторонніми користувачами без спеціальної підготовки і разом з тим дозволяє забезпечити максимальну повноту і достовірність результатів аналізу ефективності функціонування комплексної СВК унаслідок використання оптимального набору критеріїв, що характеризують у кількісному і якісному вираженні результативність бізнес-процесів внутрішнього контролю, а саме: порівняння вартості СВК з вартістю аналогічних послуг, що надаються зовнішніми консультантами, порівняння вартості СВК з вартістю збитку й оцінка впливу СВК на ефективність функціонування підприємств і холдингів на основі аналізу динаміки фінансово-економічних показників господарської діяльності

Сучасному інформаційно-аналітичному забезпеченню внутрішнього контролю притаманні певні проблеми, вирішення яких вимагає раціонального підходу з урахуванням міжнародних вимог [7]. Організація інформаційно-аналітичного забезпечення є складним багатогранним процесом, що включає в себе фінанси й управлінський облік, облікову політику, звітність, аналітичне забезпечення, аудит, комунікативні відносини між підрозділами, інформаційну систему, сукупність зовнішніх і внутрішніх факторів, набір програмних продуктів, які забезпечують автоматизацію процесу, графік документообігу, обрану методологію для аналізу і прийняття управлінських рішень, стратегічні цілі підприємства. Слід відзначити, що ці елементи будуть успішно функціонувати тільки у разі застосування системного підходу. Створення інформаційного забезпечення залежить від рівня взаємодії розробників і кінцевих користувачів аналітичної системи, забезпечення оптимальної індивідуалізації засобів інформаційно-аналітичного інструментарію керівного апарату з урахуванням класичних підходів прийняття рішень і культурного середовища менеджменту [1; 4; 6]. Це передбачає формування новітньої інформаційної культури у роботі фахівців обліково-аналітичного напрямку діяльності.

Список використаних джерел: 1. *Баланюк І. Ф.* Теоретичні аспекти контролю господарської діяльності підприємств / І. Ф. Баланюк, Д. І. Шеленко, В. М. Якубів // Вісник Прикарпатського ун-ту. Економіка. – Івано-Франківськ : Плай, 2009. – Вип. 7. – С. 86–90. 2. *Белік В. Д.* Контроль в системі управління підприємством / В. Д. Белік // Вісник Житомирського державного технологічного універ-

ситету. Серія: економічні науки. – 2010. – № 1 (51). – С. 15–22. 3. Бурцев В. В. Организация системы внутреннего контроля коммерческой организации / В. В. Бурцев. – М. : Экзамен, 2000. – 320 с. 4. Виговська Н. Г. Господарський контроль в Україні: теорія, методологія, організація : монографія / Н. Г. Виговська. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – 532 с. 5. Дмитренко І. М. Система внутрішньокорпоративного контролю: передумови запровадження та чинники ефективності / І. М. Дмитренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 5. – С. 41–51. 6. Исследование систем управления: [учебно-методические материалы] / Автор-составитель А.Н. Алексеев. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – М. : МИЭМП, 2008. – 36 с. 7. Костирко Р. О. Внутрішній контроль фінансово-економічної стійкості підприємства: зміна існуючої парадигми в кризових умовах / Р. О. Костирко, В. О. Шевчук // Статистика України. – 2009. – № 3. – С. 34–39. 8. Максимова В. Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку / В. Ф. Максимова. – К. : АВРІО, 2005. – 264 с. 9. Соколов Б. Н. Системы внутреннего контроля (организация, методики, практика) / Б. Н. Соколов, В. В. Рукин. – М. : Экономика, 2007. – 442 с.

УДК 004:31

Н. Л. Ющенко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ

Ключові слова: аналітик даних, закономірність, ефективна діяльність, обробка інформації, програмний продукт, статистик.

Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020» [1] передбачені фокусування на забезпеченні формування і просування поряд з іншими бренд-меседжу «Україна – країна високих технологій та інновацій», застосуванні новітніх інформаційно-комунікативних технологій як при виробленні й реалізації цілісної державної політики, спрямованої на суспільний сталий розвиток і адекватне реагування на внутрішні та зовнішні виклики, підвищенні прозорості та ефективності розподілу та витрачання публічних фінансів, так і у дерегуляції та розвитку підприємництва в усіх інших сферах життя суспільства.

Для подальшого вдосконалення державного управління і прийняття виважених, раціональних рішень щодо забезпечення розвитку національної економіки та соціальної сфери, залучення широких верств населення до обговорення актуальних питань і завдань подальшого розвитку країни необхідна якісна і своєчасна статистична інформація про економічне, соціальне та екологічне становище України та її регіонів [2]. Відповідно, у сьогоdnішньому суспільстві, що базується на знаннях та інформації, потрібні якісно підготовлені користувачів статистичної інформації – фахівці, здатні приводити обсяги інформації до потреб системи управління в умовах глобалізації, всебічно досліджувати глибокі перетворення економічних і соціальних процесів, що відбуваються у суспільстві, на основі науково обґрунтованих показників, узагальнювати і прогнозувати тенденції розвитку окремих територіальних утворень і держави, виявляти резерви підвищення ефективності суспільного виробництва, удосконалювати статистичну інформацію та методологію розрахунку показників, які характеризують масові соціально-економічні явища і процеси.

Вміння знаходити необхідну інформацію з різних джерел, володіння основами аналітичної обробки інформації, здатність використовувати інформаційні технології, базові складові яких – численні програмні продукти, є складовими інформаційної культури [3, с. 15]. На ринку доступні більше тисячі статистичних програм [4] у високоінтегрованих середовищах, де весь процес аналізу від введення даних або імпорту їх з інших баз даних до побудови звіту і збереження їх у певному форматі повністю автоматизований, що дозволяє використовувати їх навіть непрофесійними статистиками.

Вибір програмного продукту для обробки даних залежить від характеру поставлених завдань, обсягу оброблюваного матеріалу, кваліфікації користувачів, якості комп'ютерної техніки і т. ін. Найбільшого поширення у практиці набули:

– Microsoft Excel, перелік основних статистичних функцій, вбудованих у програму [5, с. 334–336], – простий для швидкого оволодіння та використання, містить достатньо повний